Kniha: Spalovač mrtvol (Ladislav Fuks)

Předmět: Český jazyk – rozbor díla

Přidal(a): Tereza

Ladislav Fuks

- český autor v 80. až 90. letech světově známý
- autor psychologické prózy
- jeho hrdinové často svádí boj s okolím nebo sami se sebou a příběhy končí tragicky (nehoda,..), díla obecně se vyznačují promyšlenou stavbou a logikou příběhu, opakováním motivů, židovská tématika
- dílo Spalovač mrtvol bylo zfilmováno v roce 1969 v hlavní roli s Rudolfem Hrušínským
- Fuks byl homosexuál, jeho hlavní tématikou je židovství, kam on sám jako autor promítal tehdy už ne trestnou sexuální orientaci(promítání své utlačované skupiny do v časoprostoru díla utlačované menšiny); dokonce se oženil; homosexualita je přítomna jen v náznacích, např. mezi Milivojem a boxerem v díle Spalovač mrtvol, nikdy ale není explicitně vyjádřena, tématika je podmíněna ztrátou přátel z židovské menšiny během války, jejich odchod do koncentračních táborů.

Další díla:

- Pan Theodor Mundstock
- Variace na temnou strunu
- Myši Natálie Moosharové

Literárně historický kontext

Literatura v období 70. a 80. let

- převažuje obraz soudobého člověka
- vzniká próza venkovská, historická, vědeckofantastická
- vpád techniků – autorů z praktických povolání (V. Páral, J. Švejda – chemici, Frais – důlní technik, Dub – lékař atd.)
- témata z různých prostředí a každodenní praxe.

Politická situace:

- Mnozí autoři publikovali v samizdatu nebo exilu, z důvodu nadvlády komunistické strany na našem území, se kterou byla úzce spjata cenzura a věznění pro odlišné politické názory
- Spousta děl bylo také vydáno až po Sametové revoluci v roce 1989.

Další spisovatelé:

- Jan Otčenášek
- Geogre Orwell
- Ota Pavel
- Bohumil Hrabal

Rozbor díla: Spalovač mrtvol

Literární druh:

- epika

Literární žánr:

- psychologická novela

Doba vzniku:

- konec 60. let, konkrétně 1967 (časoprostor díla jsou Čechy za dob před 2. sv. válkou a jejím začátku)

Jazyk díla:

- er- forma, vypravěč vševědoucí, vnitřní monolog a myšlenky hlavní postavy, spisovný jazyk postav i autora (vyjímkou jsou manželé)

Hlavní téma:

- Kromě okupace Čech a zabráním Sudet, je ústředním tématem změna člověka, který miluje svou rodinu, ale je ovlivněn myšlenkami a nakonec se změní ve vraha.

Postavy:

- Karel Kopfrkingel
- Lakmé (manželka Marie)
- Zina (dcera)
- Milivoj (syn)
- Wilhelm Reinke (Karlův známý)
- Židi z Karlova okolí

Podrobná charakteristika hlavní mužské postavy, včetně zájmů:

Karel Kopfrkingel je zaměstnanec krematoria, který už na začátku novely působí trošku podivínsky. Zajímá se o východní filosofie (odkazuje se na Buddhu, Dalajlámu, apod.), sám sebe považuje za vlastence neboť bojoval v první světové válce. Kromě dávání přezdívek členům rodiny(manželka – Lakmé,..) i sám sobě přezdívá Roman (je romantik). V průběhu díla je jeho osobnost ovlivněna a stává se z něj zmanipulovaný fanatik a podporovatel Hitlera a jeho nenávisti k Židům (viz. obsah)

Stručný obsah:

Příběh z doby před a na začátku 2. světové války (1937) s hlavním hrdinou Karlem Kopfrkingelem, zaměstnancem krematoria. Zprvu neškodného podivína si podmaní jeho starý známý Willi Reinke, člen sudetoněmecké strany a podporovatel Hitlera. Uvede Karla do vybrané společnosti a ukáže mu žití na vysoké noze během války. Karlovi se tento život zalíbí a dostává se tak tím pod Wilhelmův vliv. Začne věřit nacistické propagandě, sympatizuje s ní (je mu blízká hlavně z hlediska smrti- kremace,..), postupně ztrácí zbytky soudnosti, která vrcholí nenávistí k Židům. Sám se pak začne hlásit k německým předkům, začne udávat Židy ze svého okolí (lékař, zaměstnanci krematoria,..) a nakonec i zavraždí svou manželku Marii, neboť má židovské kořeny. V krematoriu pak umlátí svého syna Milivoje železnou tyčí a pokusí se zabít i Zinu. Pokus je ale nezdařený a Karla odváží do blázincem, jeho osobnost je rozložena (vidí Dalajlámu). V závěru této psychologické novely pak vede Karel vnitřní monolog u okna v blázinci, odkud vidí Židy vracející se z koncentračního tábora a utvrzuje se ve faktu, že jim tím zajistil ráj na zemi.

Jak bylo řečeno, součástí Fuksových děl jsou také stále se opakující motivy. Těmi jsou v případě Spalovače mrtvol dva manželé, kteří přicházejí a odcházejí a jejich role v díle navozuje pocit, že se jedná o divadelní hru, kdy herci „přebíhají z role do role“. Dále pak zde je motiv dívky v černém, která v díle nemá žádnou významnou roli, jen se zde stále objevuje.